

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	3 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Hétfő, szeptember 19.

Nők az egyetemen.

Kolozsvár, szept. 19.

De Gerando Antonina, a felsőbb leányiskola kiváló igazgatója igen érdekes cikkben szól hozzá az egyetemi hallgatóknak ügyéhez. A levelet, melyet egy fővárosi laphoz intézett De Gerando, érdekességénél fogva mi is közreadjuk.

A levél így hangzik:

Sokat irnak, sokat tanácskoznak a női egyetemi hallgatókról, s azoknak sorsáról; olvassuk, hogy a rektor, a prorektor- a dékánok és más, az országban legnagyobb tekintéllyel bíró tanügyi férfiak, özszeülnek és elmondják véleményüket. Azonban mindezek közt, egyetlen egy nő sincs föl hiva arra, hogy a nők álláspontját megvédelmezze, pedig a női kérdésben talán mégis a nők ítélkezhetnek legigazságosabban, az emberi természet mar uggy léven alkotva, hogy mindenki, még a kultura nagyobb fokán álló is, a maga malma felé szereti a vizet hajtani, főképp a mi önző századunkban!

Hadd világítsa meg tehát egy nő a kérdésnek másik oldalát is, hogy a nagyközönség igazságosabban ítélhessen e dologban! Az jogosíthat föl engem erre a szerény kezdésre, hogy egészen objektíve tehetem, tiszta meggyőződésből. S ismerem a kérdést, mitűn harminc év óta szántam és szánom egész önzetlenül életemet a magyar nőoktatásnak!

Azt hiszem, hogy a midőn Wlassics miniszter azzal tette halhatatlanná nevét, hogy kivívta, egy oly országban, mely nem barátja az újításoknak, és mely nemzeti jelleménél fogva, sokkal inkább konzervatívának mondható, hogy az egyetem kapui megnyiljanak a nők előtt: csupán egy mulasztás történt. Meg volt adva a cél, de nem adatott meg a mód, az eszköz, e cél elérhetésére. Nem nyitlak oly lelkiismeretes rendes kurzusok a nők számára, hol ezek rendszeresen készülhetek volna az egyetemre, azaz az érettségi vizsgálatra. A budapesti áll. mi felsőbb leányiskolával kapcsolatos latin irányú tanfolyam és a Nőképző egyesület által fönntartott leánygimnázium csak nagyon korlátozott számú és kedvező anyagi viszonyok között levő növendéket voltak képesek befogadni, és így a dolgok erejénél fogva, spekulánsok vették leginkább kezükbe az ügyet és vállalkoztak arra, hogy minden jelentkezőt előkészítsenek az érettségi vizsgálatra. Természetes, mert minél több hallgatót igyekeztek összehozni. Innen eredt az a sok nem odavaló elem, mely, úgy látszik, elárasztotta a budapesti egyetemet.

Ez Kolozsvárt épen nem történt. Itt is vannak tanügyi férfiak, kik rendkívüli ellenszenvvel látják a nőket az egyetemen, de még ők is kénytelenek bevallani, hogy a nőhallgatók, a kiknek legnagyobb része a felsőbb leányiskolából került oda, vagy legalább a felsőbb leányiskola kötelekebe tartozik, a legtöbb esetben, dicsőségesen álltak meg helyüket.

Wlassics ugyanis hivatalosan és magán uton is megígérte volt nekem, hogy a kolozsvári felsőbb leányiskolánál, mint egyetemi központban levőnél, el fogja rendelni a latin és görög irányu, azaz az egyetemre előkészítő kurzusokat. Ez bizonyítja, hogy neki is szándékában volt ily kurzusokat fölláítani. Addig is én készítettem elő saját erőmből, saját költségemmel, tiszta lelkesedésemből, a növendékeim közül azokat, kiket igazán arravalóknak gondoltam, kiket négy éven át jól megtanultam ismerni,

kik testi egészségre és szellemi fejlettségre nézve beváltak. És nem is csalódtam.

De hát azok közül is, a kik a legbrilliansabb hallgatói lettek a kolozsvári egyetemnek, alig egy-kettő tette le jelesen az érettségi vizsgálatot, s azért mégis, mint egyetemi hallgatók, tultettek még férfi-kollegáiknak is. Azt rendelni tehát, hogy csakis a jelesen, vagy legeslegfőljebb, fokozott szigorúság mellett a jól érettek mehessenek az egyetemre, az annyi, mint ismét bezárni a nők előtt az egyetem kapuit.

Mert nyugodt lélekkel kérdeim: vajjon hány férfi-tanuló tudná az érettségi vizsgálatot jelesen letenni, ha erre magán uton lehetne csak elkészülnie, szorult anyagi viszonyok közt, annyi üldöztetés és küzdelem közepette, mint a leányok ma? Mert uram Istenem! nem szükséges a gimnázium igazgatóit szigorúságra buzdítani! Legalább a felekezetiakat semmiesetre nem. Bámulatos, mennyire együtt tart az erős nem, mikor a győnge nem elnyomatásáról van szó! A legtöbb igazgató- és felügyelő-bizottságok, mindenféle kigondolható és ki nem gondolható fogáshoz, sőt cselhez is fordultak, hogy megakadályozzák a női növendékeket abban, hogy magán vizsgálatra csak be is iratkozhassanak. Titáni harcokat kellett vívnom néhány növendékemért, hogy csak vizsgálatra eresszék őket! Hát még a vizsgálaton...

A szigorban tehát épen nem volt hiány. Hanem nagy hiba volt az, hogy nem nyitlak alkalmuk a nőknek arra, hogy rendesen elkészülhessenek az egyetemre, és csakis azok, akik arra valók. Ezt az az ellenséges áramlat okozta, mely, valljuk be magyarán az igazat, leginkább mégis a kenyéririgységből származik s azért oly szenvedélyes!

Pedig ha az elemi oktatás és a női középoktatás lassan-lassan egészen női kezekre kerülne, a mi a tanügynek rendkívül nagy javára válnék, az csak igazság volna és akkor nem kellene annyira félni a tanítónők tulszaporodásától s az ugynevezett és most annyit hangzatosított »női proletárizmus« terjedésétől.

Ezért, szent meggyőződéseim, hogy jobb lenne kiválasztani és előkészíteni a nőket az egyetemre, mint lassan-lassan ismét bezárni előttük az egyetem kapuit. Az egyetem úgy sem elhelyező intézet, a férfi-tanulóknak sem. Az egyetem tudást van hivata adni mindenkinek egyaránt. A dolgok erejénél fogva először természetesen főképp azok tudnak oda, a kik jobb megélhetési módot szeretnének találni. Később egyedül a tudásvágy is fog egynehányat lelkesíteni.

Kezdetben a felsőbb leányiskolába is csupán olyan növendékek iratkoztak be az ötödik és hatodik osztályba, kik könnyebben velték onnan a tanítónőkhez jutni. Ma a növendékeknek alig egy hatoda szándékozik a felsőbb osztályokból a képzőbe menni; a műveltséget a műveltségért öhajják megszerezni. A szabad verseny soha sem árt az ügynek, csak egészen igazságos, egészen méltányos legyen. A jó maga magától felülkerelkedik. Már pedig a tanügy oly annyira szent ügye a hazának, hogy a mi e téren történik, kizárólag és egyedül a tanügyi érdekében kellene, hogy történjék!

De Gerando Antonina.

Az egyetem

ünnepélyes megnyitása.

Dr. Kiss Mór egyetemi rektor

— Diszgyűlés az egyetemen. —

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, szept. 19.

Tegnap délelőtt fél tizenegy órakor kezdődött a központi egyetem díszes aulájában az egyetem szokásos évi megnyitó ünnepe, melyen az 1904—5 tanévre megválasztott egyetemi hatóságokat: dr. Kiss Mór rektor magnificust, dr. Klupáthy Antalt, dr. Kenyeres Balazst, dr. Pósta Bélát és. Fabinyi Rudolfot, a négy kar decánusait hivatalukba ünnepiesen beiktatták.

Már tíz órára zsufoltság megtelt az aula padosorai és karzatai. Az igen nagy számban megjelent egyetemi polgárokon és előkelő helygközönségen kívül ott láttuk a külsőbűz hatóságok fejeit is. Megjelentek gr. Beldi Ákos főispán, Szvacsina Géza polgármester, Bartók György ev. ref. püspök, Páll István apátkanonok, Fekete Gábor a kir. tábla elnöke, Gál Jenő táblai tanácselnök, Gyárfás László főügyész, a katonai hatóságok képviselői, a különböző tanintézetek igazgatói stb.

Az egyetem tanácsa és tanári kara bevonulván, dr. Apáthy István lelepfő rector magnificus számolt be az 1903—4. egyetemi tanév történetéről.

A statisztikai adatok, kevésbé jelentős adminisztratív intézkedések ismertetésének mellőzésevel (melyek az egyetem «Acta»-iba amugy is közzétételnek) csak nagy vonásokban vázolja az év történetét.

Hangsúlyozza az egyetem anyagi függetlenségének szükségét s ezzel kapcsolatban reámutat a házi javadalom elégtelenségére. Kiter a harmadik egyetem létesítési sénék kérdésére, melyet csak akkor tart megvalósíthatónak, ha a kellő anyagi alap, (legalább 20 millió korona) meg van. Mert — mint nagyon helyesen jegyezte meg — inkább legyen két jól fölszerelt egyetem, mint három olyan, mely a szükséges anyagi ellátást nélkülözi. Megemlékezik az év nevezetesebb eseményeiről, az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűléséről, a Dek. Ferenc emlékére rendezett egyetemi ünnepéről, Fadrusz János haláláról, az egyetem újonnan épült könyvtárpépületéről, az egyetemi diákasztal intézményének nagyarányú fejlődéséről. (Utóbbi tekintetben kiemelve dr. Pósta Béla érdemeit.) Foglalkozik a hallgatók és a fölvátoit doktorok számának emelkedésével s azzal a jelenséggel, hogy e számok óriási többségét mind itt, mind Budapesten a jogászok adják. Intézi jövő tervet különösen a diákokon intézményének (college rendszer) eszméjét. Di. cséri az ifjúság magaviselétől. Beszédét sokszor szakította félbe a sürűn felhangzó taps és éjenzés, s midőn végül a rektori méltóság jelvényét szép szavak kíséretében dr. Kiss Mórnak átadta, lelkesen ünnepelte az egyetemi ifjúság, mely az egész tanév folyamán tisztelettel, szeretettel s özetlen ragaszkodással viseltetett dr. Apáthy István személfé iránt.

Dr. Kiss Mór azzal a fogadalommal veszi át a rektori láncot, hogy egész tevékenységét az egyetem igazi céljainak előmozdítására, az egyetem szabadságának, jogainak, autonómiájának megővésére fogja fordítani.

Székkfoglalója, melyet „Elmélet, gyakorlat és jogi oktatásunk reformja” címen tartott, kiemelkedő pontja volt a megnyitó ünnepnek.

E valóban kiválóan sikerült esszayban széleskörű tudását és közvetlen tapasztalatait érvényesítve, új szempontokat visz be a jogi oktatás reformjának már évtizedek óta szőnyegen forgó vitájába, különösen az által, hogy a kérdés objektív elbírálása szempontjából egyedül helyes elvi alapszempontokat kijelöl. Kimutatja azoknak a reformkísérleteknek helytelen voltát, melyek a vizsgálati rendszer, vagy a tanrendszer egyes részleteinek átalakítását célozzák. Ez csak meddő munka volna, mert mélyebb, az egész jogi oktatás elvi alapjait átalakító reformra van szükség.

Visszapillantást vet az első egyetemek keletkezésének okaira, azoknak a mai egyetemektől eltérő szerveztetére, céljára. Bővebben foglalkozik a német és francia jogi oktatás elterő rendszereinek egymással s

mindkettőnek hazai jogoktatásunk rendszerével való egybevetésével.

Meggyőző érvekkel bizonyítja be, mily alaptalan és helytelen a közvéleményben gyökeret vert hit, az elmélet és gyakorlat egymást kizáró, ellentétes voltáról. A kettő egymást ki nem zárja, sőt kiegészíti. Az elméletnek célja épp azt a tudományos alapképzettséget megteremteni, melyet a gyakorlat tesz teljesebbé.

Hazai jogi oktatásunk rendszerében gyökeres hiba a tulságos extensivitás, mely az összes jogi studiumoknak (az u. n. főcollegiumoknak) nemcsak hallgatását, hanem az azokból való vizsgázást is kötelezővé teszi s éppen ez által lehetetleníti a valódi tudományos alapképzettség megszerzését. Kettős reformra van tehát szükség: a tanrendszerre, melynek a praktikumok és seminariumok segítségével kell működnie és a vizsgálati rendszerre.

Az itt elmondottak csak főbb vezető elveit képezik a minden sorában magvas gondolatokat tartalmazó beszédnek, mely világos igazságaival láthatólag mély benyomást gyakorolt a hallgatókra, kik tetszésüknek mind a beszéd folyamán, mind végén tanjellet adták. (Közérdekű fontosságánál fogva kívánatos volna, ha e beszéd mielőbb nyomtatásban megjelenne.)

A zajos tetszéssel befejezett beszéd után még pár lelkes, szívbeli jóvő szót intezett a rector az ifjúsághoz, s a tanévi ünnepiesen megnyitottak jelentette ki, mire a szép ünnep az új rector magnificus életetésével véget ért.

Jókai Mór emlékezete.

Az Erdélyi Irodalmi Társaság ünnepi ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, szept. 19.

A magyar nemzet nagy fiának, büszkeségének, irodalmunk nagyok alakjának: Jókai Mórnak emlékét elevenítették fel tegnap Kolozsvárt.

Az „Erdélyi Irodalmi Társaság” áldozott tegnapi ünnepes ülésén. Jókai Mór a csodás fantáziájú mesemondó, a költőkirály emlékének.

Az ünnepélyről az alábbi írászetes tudósítás számol be:

Az „Erdélyi Irodalmi Társaság” Jókai emlékünnepélyt tartott tegnap délelőtt a Városházán.

Tizenegy óra után kevéssel nyitotta meg az emlékünnepélyt dr. Szamosi János egyetemi tanár a társaság elnöke. A termet az előkelő hölgyközönség és a nagyszámú érdeklők zsufolásig megtöltötték. Az előki asztalnál az ünnepély szereplői és a társaság tagjai foglaltak helyet.

Az előnk halálós megnyitója után Versényi György rendes tag nagy gondai magirt felolvasása következett. A felolvasó Jókait, mint Erdély költőjét, mutatta be élénk változatos színekkel. A költőkirály több ízben bentazta Erdélyt. Ismerte népémondait, adomáit, szokásait. Természeti ritkasságainról feledhetetlen képeket festet-regényeiben, melyek közül nem egy itt erdélyben játszódik le.

Az erdélyi életből eszményi alakokat szerepeltet regényeiben a nagy költő. Áron bá-ban a tipikus székelvt mutatja be, Czirjék Boldizsárban az ezermester gőbét, Pethi Farkasban a büszke, de igazi főurat, Bálint gazdában a bü cseléd mintaképet.

Az erdélyi női alakokat nagy gyöngésséggel, sok szeretettel rajzolta meg. Abafiné, Vízknainé, Dimokos Tamásné, mind típusai az erdélyi nemes asszonyoknak. A leányokat, az erdélyi leányokat a legkülönbeknek tartotta a költő az összes nemzetek leányai között. Pethi Farkas leányairól, mikor nagyon meg akarja dicsőíteni őket, csak ezt írja: »Máitók voltak Erdély leányai között említeni.«

De nemcsak a magyar és székelvi típusokat mutat be. Megrajzolta legényeiben az erdélyi oláhot is (Anicát a szép fatát, Onucz Gügört a haramját stb.), rajzolt egy pár jó szász alakot is (pld. Förmender fia, ki tudósunk készült, de molnár lett belőle, később elvett egy székelvi leányt: Juditot s ezért megválasztották székelyné.) De nem felejtkezett meg Jókai az örményről sem. Gergucz személfében igazi erdélyi örményt állított elénk. S még a szombatosokról és a cigányokról is szó van munkáiban.

Versényi György érdekes költői lendülettel duzzadó, gazdag és tartalmas felolvasását mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a közönség és sürű tapsviharral rőtta le halálját az élvezetes és tanulságos percekért, melyeket a felolvasás szerzett.

S Z E R K E S Z T O S B G

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyezög centiméterenként 8 fillér.

Parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttár megállapodás szerint.

A tapsvihar csillapultával Tompa Kálmán vendég szavalta el ez alkalomra irt nagyszabású ódáját.

A közönség zajos órációkban részesítette a poéta színeszt, ki a sikerült ódával ép úgy rászolgált az elismerésre, mint a lendületes, nemes páthoszu előadásért.

Az ünnepély utolsó pontja Hory Béla nagyerdektől dolgozata volt, melyet a szerző távollétében Dr. Csengeri János alélnök olvasott fel.

Hory Béla Jókai családi életéből mond el érdekes részleteket dolgozatában.

Az ötletesen megirt felolvasással az ünnepség déli 1 órakor véget ért.

UJDONSÁGOK.

Kossuth . . .

A „Kossuth Lajos asztaltársaság” ünnepi összejövetele.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, szept. 19.

Ünnepi zajtól nem hangos az ország. Zsolozsmát sem zengnek a templomokban. A mindennapi élet egyhangúságát nem váltja fel a háláadó nemzet imája. A gépek ugy zakatolnak, mint máskor, a munkás nem teszi le szerszámát, a kereskedő nem zárja be boltját, a világban semmi változás. Talán tévedünk! Ünnep van-e valóban, avagy csak képzelődünk.

Szept. 19! . . .

Valamikor ugy hallottuk, hogy e napon született Magyarország megváltója. Ekkor látta meg a napvilágot az a csodás nagy szellem, ki hazánk szabadságának volt legnagyobb apostola.

Kossuth Lajos! E név többet jelent nekünk, mint minden földi boldogság. A haza és e név fogalom.

Es ma? Ma pedig emlékedbe kell idéznünk jó magyarom, hogy e nagy szellem születése napja van. Emlékedbe kell idéznünk, mert elfelejtetted.

A te törvényhozásod elmulasztotta törvénybe iktatni ez ünnepet! Ez neki nem ünnepe.

Rége volt az, mikor egy szívvel éreztünk fent és alant. Régen volt, midőn együtt dobogott minden magyar szív.

Az eszmények kihaltak s te szegény hazám eladtad magad egy idegen hatalomnak, mely nem érzi szíved verését, mely nem tudja, mikor van örömd, mikor van gyászod, mikor dolgozol s mikor ünnepelsz! . . .

Te nagy szellem, ki a tulvilágról tekintesz reánk, bocsásd meg háládatlan fiadnak gyengeségét s imádkozzál egy jobb jövőért, melyben visszatér a régi ideal s akkor . . . akkor talán megérjtük, hogy e napon felhangzik a háláadó zsolozsma s milliók szava egybeforr ez imában: Hálá neked Istenünk, hogy nekünk adad őt, a nagyok legnagyobbikát! . . .

Kossuth Lajos hallhatatlan szellemének, a nevről nevezett asztaltársaság: a kolozsvári Kossuth Lajos-asztaltársaság áldozott tegnap esti összejövetelén.

Az ünnepi összejövetelt 9 órakor nyitotta meg Turcsányi Gyula a társaság elnöke.

A New-York szálló külön termébe bizony nem nagyon sokan jöttek össze a társaság tagjai közül. A jelen voltak közt ott láttuk: Herepei Gergelyt, Tanács Józsefet, dr. Kecske méthy Istvánt, Tompa Kálmánt, dr. Öváry Elemért stb. s másokat.

Turcsányi Gyula előnk megnyitójában adakozásra hívta fel a tagokat Kolozsvárt felláitandó Kossuth szoborra. Bejelentette, hogy Dr. Kossuthányi Lnácz egyetemi tanár akadályoztatása miatt nem jelenhetett meg az összejövetelen s így Herepei Gergelyt kérte fel, hogy a Kossuth serleggel felköszöntőt mondjon.

Herepei Gergely általános figyelem közt igen szép és nagy hatású szavakkal emlékezett vissza a magyar nép messisására, Kossuth Lajosra. Beszél az ő nagy szívéről, rendkívüli tetteiréről, végelhen hazaszeretetről. A Kossuth serlegből a szeretett magyar haza, Kossuth nemzete hosszú, végnélküli, — örök életére ivott.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a polgári dalárda énekelt. A preczizen előadott dalok után felköszöntőket mondottak Tanács József, Turcsányi Gyula, stb. Tompa Kálmán „Rákóczi hazáján” című szép költeményét elszavalta.

Az összejövetel a késő éjjeli órákban ért véget.

— (Ősz.) A kánikula feledésbe ment. Az uszoda hasadéka befutott a hűvös ősz szél és berzsongásodnak az esőtől a kilincs. Beköszöntött az ősz. A fákról hull a levél az ősszi rózsák elvirágzik lassanként. Ma reggel már csak nyolc fok melege mutatott a hőmérő, amennyire egy melegebb téli délelőtti napon is felszalad. Szőlőben nagy károkat okoz ez idő, ilyenkor melleg kéne a termésnek. A nyáron mintha elzárta volna az ég csatornáit, most pedig hirtelen lehűlt az idő és folyton esik ország-szerűen. Mindenfelől esőről, hidegről hoz hírt a táviró.

— (Hosszu nap.) Ma van a zsidók-nak az évből a legnagyobb ünnepe: Jom-kipur. Az ájtatos hívők a mai egész napot a templomban töltik hogy bűneikért engesztelést fohászkodjanak az eget Urához. A vallásos zsidó ilyenkor egész napot át sem nem eszik, sem nem iszik semmit, sőt mindenféle munkától tartózkodnak s csupán Istenhez könyörög bűnbocsánatért. Már tegnap este ünnepi istentiszteletet tartottak egy a két templomban, mint az alkalmi kisebb imaházakban, melyek szintén zsúfolásig telve voltak ma egész napon át.

— (Az önkéntesek vizsgálja.) Az ősz hadgyakorlat meleg napjai után csak most következnek az igazi meleg napok a kolozsvári egyéves önkéntesekre. A kolozsvári 21. honvédszázados kötelekbe tartozó egyéves önkéntesek tiszti vizsgái szeptember 23-tól szeptember 28-ig fognak megtartani. Ekkorra Kolozsvárra fognak jönni az ezrednek Dénes és Nagygyedén állomásozó zászlóaljainál beosztott egyéves önkéntesek, szintugy a marosvásárhelyi 22. gyalogezred önkéntesei is, kik a hat hónapi iskola után május 1-én mentek el Kolozsvárról csapattestekhez, gyakorlati kiképzésre. A honvédközpontok vizsgáin Villányi Bodnár István ezredes, dandárparancsnok lesz az elnök. Szeptember végére aztán megjelennek az ezredparancsnok az örmesteri kinevezés, természetesen csak azoknak, kik a nehéz vizsgát sikeresen kiállították. Egy pár napig bűszkén csüörtnek a hosszú karddal az újdonsült örmesterek aztán levetik a mundaert, hogy helyet adjanak a regnáló önkéntesnek. Az idén szokatlanul nagy számban vonulnak be a kolozsvári gyalogezredhez az egyéves önkéntesek. Tudvalevő, hogy a tavalyi ex-lex miatt csak „önkéntes” önkénteseket sorozhattak s így megszorított a védköteles ifjúság száma. A 62. és 51. gyalogezredhez több mint százán rukkoltak be,

kik közül sokakat Bécsbe fognak küldeni. A honvédszázados önkéntesek is nagy számmal szerepelnek az esztendőben. Az úri rekruták október 3-án tartoznak jelentkezni.

— (Doktorrá avatás.) Szabó Domokos és Oláh János posta és táv. tiszteteket szombaton avatták fel az államtudományok doktorául.

— (A kolozsvári vasúti munkások kurucgárdája.) Szép és hazafias mozgalmat indítottak a kolozsvári államvasúti műhely munkásai. Mint már említettük, elhatározták ugyanis, hogy II. Rákóczi Ferenc hazaszállításának alkalmával a hazafias szellem ápolására kurucgárdát alakítsanak. Az alakuló gyűlést ebben a dologban már meg is tartották Török Sándor felügyelő, műhelyfőnök védőségevel. Czégeni Domokos elnök üdvözlő beszéde után Csimesz Rezső gépész mondott lelkes beszédet, a mire elhatározták, hogy minden hazafias ünnepen magyar ruhában jelennek meg.

— (Kirabolt ékszeresbolt.) A soproni rendőrség táviratban értesítette a rendőrséget, hogy — a mint egy táviratunk már hírül adta — ott tegnapelőtt hajnalban ismeretlen tettesek feltörték és kirabolták Sverák Ferenc ékszerész üzletét és elvittek negyvenezer korona ára ékszert. A fővárosi rendőrség — mint értesültünk — letartóztatta Budapestben az egyik betörőt. Jerzsabek János morva származású, harminchárom éves, rosvott multu bádósságát az illető, a ki a fővárosba érkezett. A Tiszakálmán-tér 6. számú házában egy öreg házánál akart lakást bérelni, de mert nem volt pénze, aranyórával akart fizetni. A házának gyanus volt a dolog s a mikor véletlenül bele talált pillantani a jövevény nyitva maradt utitáskájába s csillogó ékszerrel tömve látta, rögtön tiszta volt kvártélyosával s rendőrt hívott. A rendőrség főkapitányságra vitte, aki megvallotta bűnét. Az ellopott ékszert mind megtalálták nála. Érdekes, hogy a kolozsvári rendőrség a Piger-féle ékszerészlet betörőinek nyomozása közben olyanszerű adatokra akadt, melyek a betörés számai egy morvaországi szervezett betörő bandában egyesültek. Így nem valószínűtlen a föltevés, hogy a letartóztatott betörő lelkét már nem egy hasonló bűncselekmény nyomja s hogy talán Jerzsabek letartóztatásával nyomára fognak jönni a Piger-féle betörés tettesének is. A rendőrség bizonyára megteszi a lépéseket ez irányban is.

— (Vivás az egyetemen.) Az egyetemen már megkezdődtek a vivódorák. A vivást az idén is dr. Gerentsér László vivómester tanítja. Gerentsér mester kiváló képzettségű szakember a sport minden ágában. A vivástanítás terén minden évben igen szép sikert ér el tanítványaival. Vivódorák a nap minden szakában vehetők Gerentsér mestertől.

— (A révi csepkőbarlang. Czárán Gyula földtörténeti ismert geográfiai kutató biharmegyei Révre érkezett, hogy a révi barlang földtörténeti segédkezzék és hogy a barlang eredetét kikutassa. Azonkívül, hogy a révi barlang még elrejtett részeit és környékét geográfiai és történelmi szempontból megismerje, Czárán november közepéig ott marad.

— (Hunyadmegye a leégett községekről.) Déváról jelentik: Hunyadmegye közigazgatási bizottságának Pogany alispán jelentést tett, hogy a kormány négy leégett községnek jelentékeny államsegélyt nyújtott. A főispán indítványt tett, hogy az elemi csapások miatt leégett után leirandó utadók egyszerre tárgyalassanak. A vármegye a pénzügyigazgatóságot felkéri a tervezet elkészítésére.

— (Uzlethelyiség.) Kolozsvárt, Deák Ferenc utca 12. sz. a bolti helyiség, melyben több, mint husz év óta ruhakereskedő-üzlet van, okt. 1-től kezdve több évre kiadó. — Értekezhetni az Ujság kiadóhivatalában.

x Egy okl. tanítónő ajánlkozik elemi iskolai gyermekek magántanítására. Reflektálók kéretnek címűket tudatni a lap kiadóhivatalában.

x Egy teljesen jó karban levő alig használt fürdő-ká-d eladó. Cím a kiadóhivatalban.

SHINHAZ.

Heti műsor:

Hétfő: Nincs előadás.
Kedd: Új betanulással:
Anna és A bakter.
Szerda: A kis alamuszi.

*Ma nem lesz előadás. A kedvezőtlen hideg idő miatt a tegnapi előadás után bezárulnak a nyári színház kapui s a legközelebbi előadást holnapután, kedden, már a téli színházban fogják megtartani. Az átköltözés miatt ma nem lesz színházi előadás.

*Megnyitó előadás kedden a téli színházban. A téli színház előadásait kedden tartják meg. Két 1. felvonásos darab kerül színre megnyitón. Csiky Gergely ujjonnan betanult 1. felvonásos drámája „Anna” — és Stephanides karnagy 1. felvonásos operettje „A bakter”.

*A színház heti műsora a költözés miatt csak annyiban szenved változást, hogy a „Sarah grófné” előadása erről a hétről későbbre halasztódik.

Táviratok

Petőfi emléké Szekesfehérvárról.

Petőfi emléké díszes ünnepélyvel ülik meg okt. 16-án. Társadalmi úton egy monumentális márvány táblával jelölik meg házát, hol Petőfi színész korábban lakott.

A japán-orosz háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, szept. 19.

Pétervárról jelentik: Saharow tábornok táviratozza a vezérkarnak tegnapi: Szeptember 16-án és 17-én a mandzsuri hadseregnek sehol sem fordult elő összeütközés. Az előőrsök jelentékeny megerősítése vehető észre, különösen Bianopudra falunál és a vasutól kelete a Jantai bányák irányában.

Berlinből jelentik: Egy angol lap azon állítását, hogy a balti tengeri orosz hajórajt utjában a németek látják el szénnel. Ezt az állítást vakmerő valótárságnak minősítik.

Bismarck herceg meghalt.

Friedrichsruhe, szept. 19.

Bismarck Herbert herceg tegnap délelőtt negyed 10 órakor csendesen elhunyt.

Egy város pusztulása.

Budapest, szept. 17.

Stuttgartból táviratozzák: Binnardoff württembergi városát egy tűzvész majdnem teljesen elpusztította. 93 ház teljesen leégett. A tűzoltóság a városnak csak egy kis részét mentette meg.

Váltóhamisító százados.

Budapest, szept. 19.

A bpesti büntető törvényszék elfogató parancsot adott ki Hergliant

Nagy betörések.

Budapest, szept. 19.

A cinkotai vicinális vasti végállomásának gazdag vendéglősnél szombaton betörők jártak, de fölűlték, mert a gazda okulva a gyakori lopásokon, nem hagyott a fiókban pénzt.

Vakmerő betörők jártak Dr. Szily József fővárosi tiszti orvos lakásán. Sok értéktárgyat elloptak. Nyomozás folyik.

Felelős szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Lapfőmunkács:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉ R.

Aláírási felhívás!

Az

ERZSÉBET-SZANATORIUM SORSJEGYEKRE

már most fogadunk el előjegyzéseket az eredeti feltételek mellett. Bejelentéseknél 1 korona teendő le.

Magyar leszámítoló és pénzváltó-bank erdélyrészi fiókja

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 29. sz. (Bánffy-palota.)

Diszokmannai kitüntetéssel

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár

nagy raktára és hangszóró-üzlete a n. kir. posta- és táv. szállójához közel van. Összes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokról 5 évig felelek. — Szakszerű villamos világítással és motorerőre berendezett mechanikai műhelyben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkelezéseket, különféle színű emaillezéseket saját fűrdőben és kemenczében állítok elő. Kerékpárkölcsönző osztályt tartok fenn! Telefon 412.

Képes árjegyzéket szívesen birtoklók!

BÉRBEADÓ SZÁLLODA!

Kolozsvárt, a vasúti állomástól a Mátyás király-terre vezető, legélénkebb forgalmu, Wesselényi Miklós-utczában, 17. szám alatt, a „Gondoskodó-Társaság” tulajdonát képező „ANGOL KIRÁLYNŐ” nevű, vízvételéssel és legszebbvilágítással ellátott, emeletes szálloda, 1905. évi április 1-től kezdve bérbe = kiadó!

Mák Ferencz, a tulajdonos „Gondoskodó Társaság” pénztárnoka, (a pénztári iroda ugyanezen épületben), a bérbe venni kívánóknak, a szükséges felvilágosításokat, szóval vagy levélben, készséggel megadja. 3545/2-3

Kereskedők, Kereskedő segédek, Kis-kereskedők,

kik ügyes-bajos dolgaikban, u. m.: adó, tőzsde, italmérés, hadmentesség, viteldíjak, illetékek, díjszabásokban tanács nélkül saját tájékozottságukra vannak utalva, saját érdekében rendeljék meg a Magyar Kereskedők Zsebnaptárát 1905. évre. Ár 2 korona (bélyegben is beküldhető.) Tartalmazza az alkalmazottakra vonatkozó törvényeket és értelmes magyarázatokkal felsorolja a kereskedőket érdeklő összes törvényeket és hasznos tudnivalókat. — Cím: Nagy Sándor nyomdai igazgató Pécs.

Elsőrangú könyvnyomda!

Telefon-szám 204.

GOMBOS FERENCZ

KÖNYVNYOMDAJA

KOLOZSVÁRT, EGYETEM-UTCZA 7.

Telefon-szám 204.

Gazdagon felszerelt könyvnyomdában gyorsan, izléssel és a legutányosabb árban készítek el bármilyen könyvnyomdai munkákat, úgymint:

- irodalmi műveket, ○ tankönyveket, tudományos és szépirodalmi folyóiratokat, napi, heti- és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, üzleti könyveket; — úgyszintén eljegyzési kártyákat, névjegyeket, meghívókat, falragaszokat stb. stb.

Mint szakember, ki a nyomdászati tanulmányaim az erdélyi részeken a mai napig is a legjobb hírnévnek örvendő könyvnyomdát négy gyorsajtóval és a legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő betűanyaggal szereltem fel, úgy, hogy bármilyen könyvnyomdai munkák izléssel és szakszerű kiállítására tekintetben nemcsak a helyi és vidéki, hanem bármely elsőrangú fővárosi könyvnyomdával szemben is kiállok a versenyre.

Ujság kiadó-vállalat!

Minthogy pedig könyvnyomdát magam személyesen vezetem, a nyomdai munkákat megrendelő közönség egész bizalommal fordulhat nyomdámhoz, mert úgy a szép és csinos kiállítás, mint az árak tekintetében a legnagyobb megelégedésére lesz mindenkor kiszolgálva.

Bármilyen kis- vagy nagyobb szabású vidéki megrendeléseket leggyorsabban és kifogástalanul eszközölök.

Ugyszintén a nagyérdemű olvasó közönség szíves figyelmébe ajánlom

„UJSÁG”

függetlenségi és 48-as Kossuth-párti politikai napilapomat, mely önálló vezércikkein kívül, távirati- és telefon-jelentéseivel a legkorábban, a budapesti lapokat is megelőzve, számol be mindenkor olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egész évre 24 kor.
Fél évre 12 „
Negyed évre 6 „
Mutatványszámok 8 napig ingyen és bérment.

A n. é. közönség nagybecsű pártfogását és bizalmát továbbra is kérve teljes tisztelettel

Gombos Ferencz

nyomdatulajdonos, az „UJSÁG” pol. napilap kiadóulajdonosa.

Páratlan a maga minőségében!

A világhírű erdélyi hegyaljai tisztán kezelt valódi és természetes

ÖTVÖS-BOROK!

ÖTVÖS DÁNIELNÉ

bornagykereskedő pincéjéből Kolozsvárt, Óvár, Bocskay-u. 1.

Ajánlja különlegességeit: Leányka, Asszu édes, Asszu finom, Sauvignon, Samillon, Muskotály, Rizling, Som, Egri bikavér és Carbenet.

A Müncheni „Pshor” és I. „Pilseni” sörfőzdéknek erdélyrészi vezérképviselője.

A sörök október hó 10-én kerülnek forgalomba.

Minden megbízást teljesít. — Nagyban eladásnál magas jutalék. — Üvegek kölcsön.

Bizományi raktárak:

Fuhrmann Károly fűszerkereskedő Wesselényi Miklós-utca 6. Telefon 429. — Adó László fűszerkereskedő Deák Ferencz-utca 17. Telefon 470. — Körösi Ákos fűszerkereskedő Tivoli és Deák Ferencz-utca sarok. Telefon 432. — Kövendi Károly Kossuth Lajos-utca. Haller-ház. — Veress László Monostori-út 35. Telefon 401. — Bühm Konrád Jókai-utca 11. szám. Telefon 305. — Irímás Tivadar Arany János-tér 2. — Nyisztor Gergely Hunyadi-tér 6. — Balogh János Trefort-utca 20. — Bárdi Sándor Akácfa-utca 8. — Nyikora Anna Rudolf-tér 64. — Kondász Dániel Mátyás király-tér 25.